

Aqua Spiegel

Maandblad van vivariumvereniging

De Natuur In Huis

*Alphen aan den Rijn
Opgericht 24 november 1936*

September 2023

"DE NATUUR IN HUIS"

VERENIGING VOOR ALPHEN AAN DEN RIJN
EN OMSTREKEN.

**Aangesloten bij de NBAT
(Nederlandse Bond 'AQUA TERRA')**

BESTUUR:

Voorzitter	Jaap Liefing	voorzitter@denatuurinhuus.nl
Secretaris	Hans Kiers	secretaris@denatuurinhuus.nl
Penningmeester	Lex Baart	penningmeester@denatuurinhuus.nl
2 ^e Voorzitter	Vacature	
2 ^e Secretaris	Vacature	
2 ^e Penningmeester	Vacature	
Bibliothecaris	Vacature	
Commissaris	Vacature	
Redacteur	Vacature	

CLUBAVOND: Elke 2e dinsdagavond 20.00 uur in activiteitencentrum
"Westerhove", Anna van Burenlaan 147, 2404 GB, Alphen a/d Rijn

CONTRIBUTIE:	Verenigingslid:	€20,00 Euro per kalenderjaar
	Inschrijving als hobby-lid bij de NBAT	€16,00 Euro per kalenderjaar
	Abonnement op 'Het Aquarium'	€25,00 Euro per kalenderjaar (voor NBAT hobbyleden)
	Digitaal abonnement op 'Het Aquarium'	gratis voor NBAT hobbyleden

Het inschrijfgeld voor nieuwe leden bedraagt €2,00. Inschrijven doet u bij onze penningmeester. Dat kan op een clubavond (zie hiervoor de agenda), of via email (penningmeester@denatuurinhuus.nl). De contributie is bij vooruitbetaling te voldoen op: Bankrekening NL41ABNA0569185734, t.n.v. Penningmeester "De Natuur In Huis" te Alphen a/d Rijn.

Opzegtermijn lidmaatschap: Per jaar, graag minimaal 5 weken voor het aflopen van het kalenderjaar uw beslissing doorgeven aan onze penningmeester.

Redactie Aqua Spiegel: (redactie@denatuurinhuus.nl)

Internet: <http://www.denatuurinhuus.nl>

INHOUD

Kopij	3
Agenda 2022 - 2023	4
Ons district	4
Technische Advies Commissie.....	6
Vivarium 2023	7
Vrijwilligers gezocht	8
Dinsdag 12 September: Mijn biotoop aquarium door René van den Berg	9
Nieuwe vissoort ontdekt voor Nederland: De naakthalsgrondel....	10
Aquarium slakken en zoetwater mosselen	15
Kleurtjes	21

Kopij

Heeft u een leuk verhaal, een spannende gebeurtenis meegemaakt of iets interessants gelezen, stuur uw verhaal dan naar de redacteur:
redactie@denatuurinhuis.nl

Agenda 2022 - 2023

10 januari	Wim Heemskerk- regenboogvissen in het Aquarium
14 februari	Jaarvergadering en plantenlezing door Jaap
14 maart	Leo Brand Nieuwe lezing aquarium algemeen
11 april	Pim Wilhelm "Out of Afrika"
9 mei	Zuid Amerikaanse Dwergcichliden in het Aquarium H.Kiers
13 juni	Laat je Aquarium zien door de leden
12 juli	Vakantie
9 augustus	Vakantie
12 september	Mijn biotoop aquarium door René van den Berg
10 oktober	Nog in te vullen
14 november	Keuringsthema
12 december	Praatavond (uitluiden van het jaar), plannen voor 2023, Wat ter Tafel komt
9 Januari	Nog in te vullen

Steeds om 20.00 uur in activiteitencentrum "Westerhove",
Anna van Burenlaan 147,
2404 GB, Alphen a/d Rijn

Ons district

U bent altijd welkom bij lezingen die door onze zusterverenigingen in ons district worden georganiseerd.

Azolla	azolla.nl
Danio Rerio	daniorerio.nl
De Natuurvriend	latv-denatuurvriend.nl
De Rijswijkse	avderijswijkse.nl
Paluzee	paluzee.nl
Studievereniging 'Het Paludarium'	paludariumclub.nl

Ruto Frozen Fishfood, uw vis zal het verschil merken!

Ruto Frozen Fishfood is geproduceerd met verse ingrediënten als vis, kalkoehart, runderhart, muggenlarven, schelpdieren en plankton. De vangst wordt direct ingevroren en verpakt in handige portieverpakkingen.

Zoek uw dichtsbijzijnde verkooppunt
via onze STORE LOCATOR op:
WWW.RUTO.COM

Technische Advies Commissie

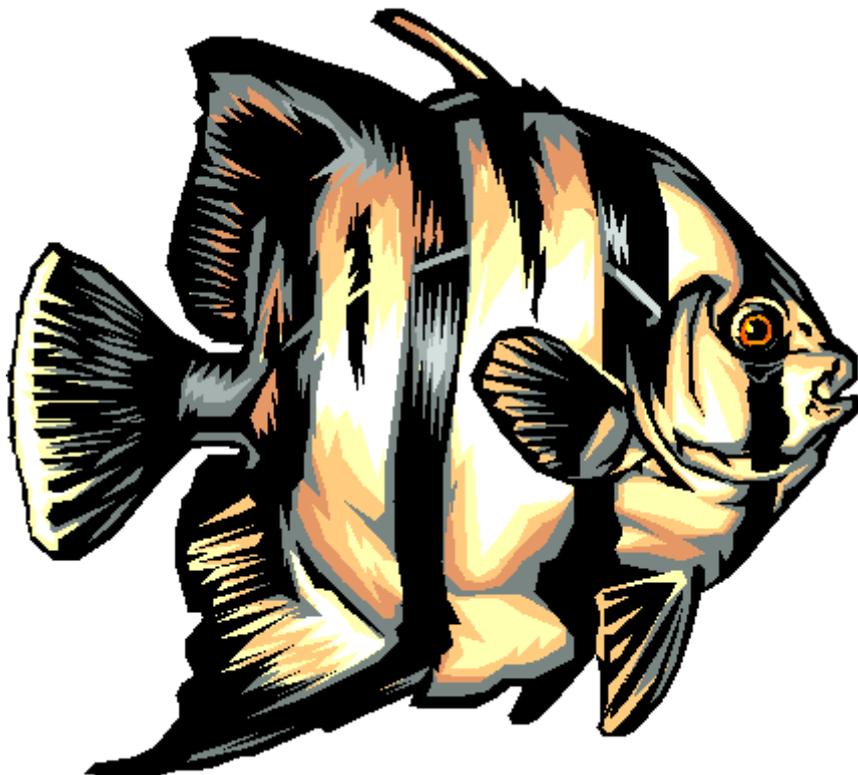
**De Technische Adviescommissie van
"De Natuur in Huis"
Heeft u problemen in uw liefhebberij, of
hebt u vragen waarop u geen antwoord kunt vinden?
Raadpleeg dan de**

Technische **A**dvies **C**ommissie
**DESKUNDIGE LEDEN ZULLEN U GAARNE VAN DIENST
ZIJN MET HUN**

ADVIES OP AL UW PROBLEMEN EN VRAGEN!

NEEM VOOR ADVIES, CONTACT OP MET:

**Wim Zaal,
Anna van Burenlaan 119
2404 GB Alphen a/d Rijn
Tel.: 06 18679427
wjzaal@gmail.com**

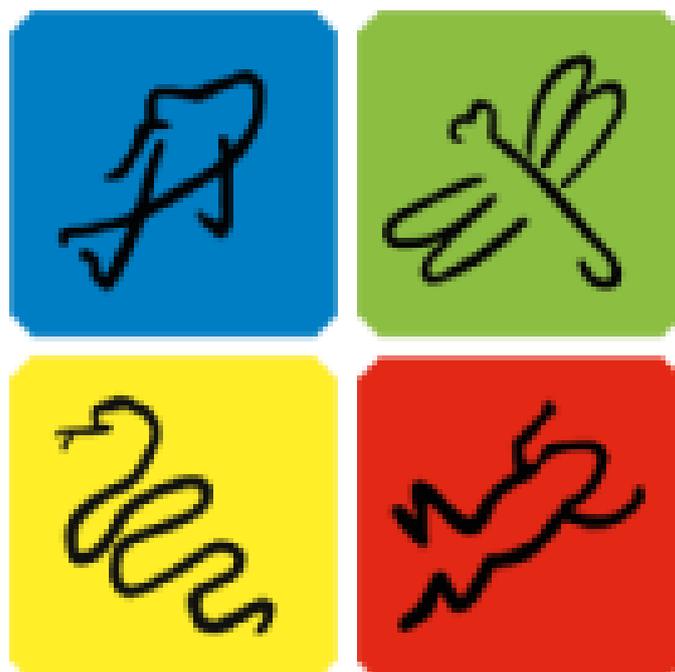
Vivarium 2023

Door COVID kon Vivarium twee jaar lang geen doorgang vinden. Niet uit het veld geslagen heeft het organisatie team vorig jaar in November deze grootse beurs weer schitterend voor de liefhebbers verzorgd. En ook dit jaar staan ze weer klaar om in het weekend van 11 & 12 November dit feest voor te hobby te organiseren. Weer in het Autotron.

Op beide dagen is er een uitgebreid programma van presentaties, wedstrijden, workshops, tentoonstellingen, quizzen en nog veel meer activiteiten. Welke dat zullen zijn, wordt in de loop van het jaar op de website van vivarium bekend gemaakt.

Tezamen met diverse leuke activiteiten voor de jonge bezoekers is Vivarium 2023 ongetwijfeld weer een geweldig dagje (of weekendje) uit voor het hele gezin.

<https://www.vivariumbeurs.nl>

Vrijwilligers gezocht

We zoeken verenigingsleden die het bestuur willen ondersteunen in wat zaken:

We zijn nog steeds op zoek naar iemand die 5 of 6 x per jaar dit blaadje in elkaar wil draaien d.m.v. het doorlezen van de blaadjes van andere verenigingen en hier eventueel wat interessante artikelen uit te halen, en het nieuws en eventueel het internet af te struinen naar wat zaken die met onze hobby te maken hebben. Liefhebbers kunnen zich melden bij Jaap, Lex of Hans.

In ons nieuwe verblijf in Westerhove hebben we niet de luxe van een koffiezet apparaat, of de beschikking over de koelkast met drankjes. Het zou fijn zijn als iemand iedere maand de drankjes meeneemt, de tekorten aanvult en een administratie/kas bij wil houden van de verkochte drankjes. Dit in samenspraak met de penningmeester Lex Baart.

Graag jullie stem, meedenken, oplossingen en eventuele aanvullingen om er weer een gezellig en actief jaar van te maken.

Ook zouden we nog wel 1 of 2 bestuursleden kunnen gebruiken, zodat we weer eens actief wat activiteiten kunnen gaan ondernemen.

En we zoeken iemand die onze facebookpagina wat leven in blaast door er af en toe iets op te plaatsen, of te delen.

Dinsdag 12 September: Mijn biotoop aquarium door René van den Berg

René van den Berg, een zeer ervaren aquariaan, is al jaren gefascineerd door het biotoopaquarium. In deze presentatie vertelt René over het verzorgen van altums, discusvissen, maanvissen en alles wat daar bij komt kijken. Aan de orde komen waterwaardes, medebewoners, inrichting, techniek voeding etc.

René spreekt uit persoonlijke ervaring en de presentatie zal voorzien zijn van prachtige foto's uit zijn aquariums, zowel uit het verleden als het heden.

Nieuwe vissoort ontdekt voor Nederland: De naakthalsgrondel

Overgenomen van Stichting RAVON

Sinds 2020 is het aantal uitheemse grondels in Nederland flink toegenomen, met nog nèt geen nieuwe grondelsoort per jaar. In 2020 ontdekte RAVON al de Kaukasische dwerggrondel. In 2022 werd de shimofurigrondel voor het eerst in Nederland waargenomen en in augustus van 2023 vond RAVON opnieuw een nieuwe grondelsoort: de naakthalsgrondel. De komst van deze soort werd al sinds 2009 verwacht.

Op 1 augustus 2023 ontdekten onderzoekers van RAVON (Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland) de naakthalsgrondel tijdens een bevising voor het project ‘Een Zegen in de Delta’. Ook de Kaukasische dwerggrondel werd in het kader van dit project ontdekt. In totaal zijn er zes naakthalsgrondels (*Babka gymnotrachelus*) aangetroffen in het Gat van den Ham. Dit ligt in het beheergebied van waterschap Brabantse Delta, ten zuidwesten van de Biesbosch (Figuur 1 en 2). Met de vangst van deze nieuwe soort zijn er momenteel zes grondels van Ponto-Kaspische oorsprong in Nederland aanwezig.

De naakthalsgrondel is bekend als exotische vissoort in de regio Regensburg (Duitsland), mogelijk is deze soort in het riviersysteem tussen de Biesbosch en Regensburg ook al aanwezig.

Figuur 1: Vindplaats van de eerste zes naakthalsgrondels in Nederland op 1 en 16 augustus 2023, Gat van den Ham, Noord-Brabant (Bron: RAVON)

Hoe komt de naakthalsgrondel in Nederland terecht?

De naakthalsgrondel komt net als veel andere uitheemse grondels uit het Ponto-Kaspische gebied. Dit gebied rond de Zwarte en Kaspische Zee kent veel grondelsoorten. Sinds de aanleg van het Main-Donaukanaal in 1992 kunnen vissen vanuit de Donau vrij naar de Rijn zwemmen. Tevens kunnen vissen verplaatst worden via ballastwater, zoals met de zwartbekgrondel gebeurde. In 2017 maakte RAVON een filmpje over de verspreiding en invloed van PontoKaspische grondels in Nederland.

Figuur 2: Een van de aangetroffen naakthalsgrondels bij Gat van den Ham op 1 augustus 2023 (Bron: Jisk van den Ende)

Zijn ze invasief?

Grondels zijn kleine, op de bodem levende vissoorten, die zich gemakkelijk aan nieuwe leefgebieden aanpassen en zich snel voortplanten, wat snelle kolonisatie bevordert. Soorten zoals de naakthalsgrondel kunnen zorgen voor aanzienlijke ecologische gevolgen: ze kunnen de inheemse flora en fauna verstoren, voedselketens beïnvloeden en concurreren met inheemse vissoorten. Dit is eerder beschreven voor de in 2004 gevestigde zwartbekgrondel.

De naakthalsgrondel wordt in meerdere rivieren in Europa als invasief beschouwd. Hoe de verspreiding van de soort zich in Nederland gaat ontwikkelen en wat de effecten op onze wateren zijn, zal uit monitoring moeten blijken.

Habitat

De soort wordt veelal waargenomen in langzaam stromende of stilstaande wateren nabij (grote) rivieren zoals (oude) zijarmen. Hierbij prefereren ze zand en/of slib als substraat. Zie Figuur 3 voor een foto van het habitat in het Gat van den Ham.

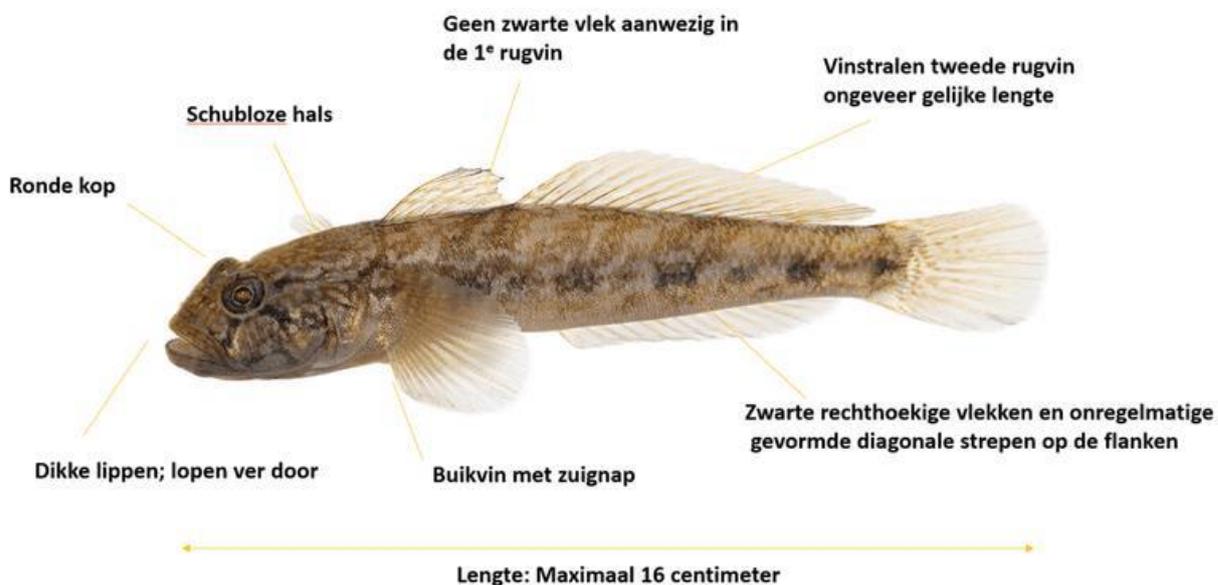

Figuur 3: Het habitat in Gat van den Ham waar de naakthalsgrondels zijn aangetroffen (Bron: Jisk van den Ende)

Hoe herken je deze vis?

De naakthalsgrondel kan gemakkelijk worden verward met andere exotische grondels, vooral met de Pontische stroomgrondel en de zwartbekgrondel. Van de exotische grondels is de naakthalsgrondel, naast de Kaukasische dwerggrondel, de enige soort met een schubloze hals (Figuur 5) en donkere

(onregelmatige) diagonale banden op de flanken die doorlopen tot op de onderzijde van de flank (Figuur 4).

Figuur 4: Determinatiekenmerken naakthalsgrondel (Bron: Jelger Herder)

De naakthalsgrondel heeft geen vlek op de voorste rugvin (zwartbekgrondel wel) en een ronde kop (die van de Pontische stroomgrondel is spits).

Figuur 5: Links: naakthalsgrondel met kenmerkende schubloze nek en afwezigheid van zwarte vlek in rugvin. Rechts: zwartbekgrondel met schubben op de nek en duidelijke zwarte vlek in rugvin (Bron: Jelger Herder)

De vinstralen van de tweede rugvin zijn ongeveer even lang over de hele lengte van de rugvin; bij de Pontische stroomgrondel loopt de lengte naar achteren terug (Figuur 6). De naakthalsgrondel kan maximaal zestien centimeter lang worden. De Kaukasische dwerggrondel heeft een stompere kop, zeer korte neus en blijft kleiner.

Figuur 6: Kenmerken van de gelijkende Pontische stroomgrondel. De vinstralen van de tweede rugvin zijn niet even lang. Hals met schubben zijn zichtbaar en een vlekkenpatroon zonder diagonale strepen (Bron: Jelger Herder)

Heb jij deze grondel gezien? Geef je waarnemingen door!

Door zijn onopvallende uiterlijk en de kleine verschillen met andere grondelsoorten kan de naakthalsgrondel gemakkelijk over het hoofd worden gezien. Omdat het een mogelijk invasieve soort betreft, is het belangrijk waarnemingen te verzamelen. Hiermee kan de verspreiding in kaart worden gebracht en wordt in de gaten gehouden of de soort zich in onze wateren ook invasief gedraagt.

Geef je waarnemingen (met foto) door via [Waarneming.nl](https://www.waarneming.nl) of [Telmeel.nl](https://www.telmeel.nl).

Aquarium slakken en zoetwater mosselen

Overgenomen uit Hugo Aqua Nieuws, door Rob Uvenhoven.

Schelpdieren kunnen een grote hulp zijn bij de bestrijding van algen en het onderhoud en luchtig houden van de aquarium bodem. Het zijn nuttige dieren die bijdragen aan het ecosysteem.

Slakken

Er wordt een groot aantal slakken soorten aangeboden in de aquarium hobby met als doel algen te bestrijden en de aquariumbodem vrij van voedselresten en ander organisch materiaal te houden. Ook kunnen slakken worden ingezet om plagen te bestrijden, zelfs tegen overlast van baardalgen (Cliton slakken) of tegen ongewenste plagen van slakken (Helena slak). Ze komen in verschillende kleuren, vormen en grootte voor.

De bekende appelslak (*Ampullaria* sp.) is bij wet verboden en kan en mag daar dus niet meer gehouden worden! Ook belangrijk te weten is dat je niet alle soorten met elkaar combineren, in één aquarium kunt houden.

Ramshoorn slak (*Planorbis corneus*)

Een tot 1,5 cm grote slak, oorspronkelijk bruingeel van kleur, echter door selectieve kweek heeft men nu ook roze, rode, witte en blauwe vormen gekweekt, afkomstig uit Oost- en West Europa en Eurazië.

Plant zich zonder problemen voort in het aquarium.

Ren slak (*Neritina* sp.)

Tot 3 cm grote slakken, verkrijgbaar in verschillende soorten met gestreepte, mooi, fel gekleurde en zelfs met gehoornde slakkenhuisjes. De kleur varieert van olijfgroen tot geel en rood als basis kleur. Het tekening patroon is meestal gestreept. Deze slakken familie heeft brak (licht zout) water nodig om zich voort te planten en zal zich dus niet vermenigvuldigen in het zoetwater aquarium.

Tot deze groep behoort ook de zeer mooie Porcelain slak (*Septaria Porcellana*), Ze zijn afkomstig uit Centraal tot Zuid Afrika.

Brotia slak (Brotia sp.)

Tot 10 cm grote slakken met lange, hoornachtige schelpen die in tal van kleuren en kleurencombinaties voorkomen. Afkomstig uit Zuidoost Azië en planten zich vivipaar (zonder partner) voort.

Slakken etende slak (Clea helena)

Tot 3,5 cm groot, bruin, geel gestreept. Deze slakken voeden zich met andere slakken, mosselen en wormen en ruimen deze volledig op door zich in te graven om zo hun prooi te vangen en verschalken. Afkomstig uit Zuidoost Azië, waar ze in zuurstofrijke rivieren en meren leven. Het zijn goede opruimers van bodemvuil en planten zich geslachtelijk voort.

Mosselen

Tropische mosselen worden tegenwoordig meer en meer geïmporteerd en als actieve aquariumbodembewoners ingezet om het substraat luchtig en netjes te houden. Sommige worden zelfs al na gekweekt in aquaria. Voor alle soorten geldt echter wel dat ze zuurstofrijk water nodig hebben om te overleven. Over de meeste soorten is echter nog maar weinig informatie te vinden. Let op !!! Sommige soorten zijn niet of minder geschikt voor het vissenaquarium omdat ze visziekten kunnen veroorzaken.

Thaise zoetwater mossel (*Corbicula* sp.)

Een tot 3 cm grote mossel/kokkel die in verschillende kleurvarianties voorkomt en die zich voornamelijk voedt met planaria en organisch afval door het aquariumwater te filteren. De dieren zijn tweeslachtig (hermafrodit) en hebben geen partner nodig om zich te vermenigvuldigen. Water met een pH waarde boven 6.2 wordt aanbevolen.

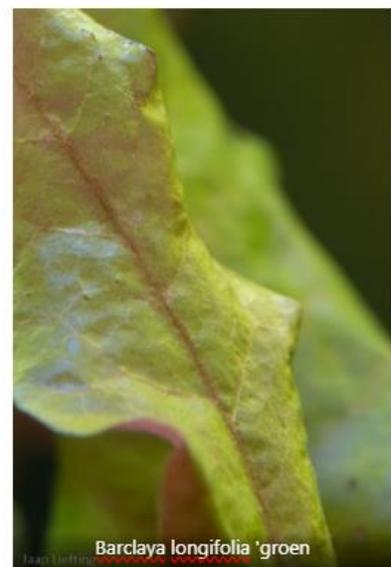
Neon blauwe kokkel (Polymesoda sp.)

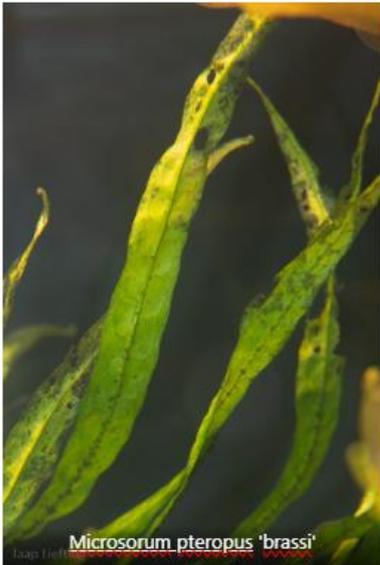
5-7 cm groot, afkomstig uit Azië. De blauwe kokkel (Polymesoda sp.), oorspronkelijk gevonden in Azië, is een zoetwatermossel en filtert zeer kleine deeltjes en voedselresten uit het water (het werkt als een klein biofilter). Ze zijn zeer intens lichtblauw gekleurd en bereiken een grootte van maximaal 10 cm. Ze kunnen goed en lang verzorgd worden en vormen in ieder aquarium een mooie blikvanger.

Kleurtjes

Rood en groen, dat zijn de kleuren waar je bij aquariumplanten uit schijnt te kunnen kiezen. En dan geen rood tegen de achterwand zetten, want 'rood slaat dood'. Nee, rood moet je "inpakken" in groen. Maar wat zijn dan de regels voor al die andere kleuren ?

Nog genoeg te kiezen dus. En dan hebben we het nog niet gehad over de witte *Ludwigia* 'white', nagenoeg donkerblauwe *Bucephalandra* soorten, goudkleurige planten zoals *Ammannia Pedicellata* "Golden" en penningkruid, en 'variagata' vormen, met witte vlekken op rood of groen blad.

Henk Wille Investments b.v.

U bent op zoek naar een product of betrouwbare producent maar u hebt geen of weinig gelegenheid om deze bijvoorbeeld in China op te sporen? Samen met onze partners uit China bieden wij onze expertise aan en begeleiden het gehele traject op de voet. Vanaf het selecteren van leverancier tot en met het verschepen van uw order.

Laat ons vrijblijvend uitzoeken of ook uw producten kostenbesparend ontwikkeld en geproduceerd kunnen worden.

Neem contact op via info@henkwille.nl

